

NBA nieuws

FAR moet kloof tussen theorie en praktijk dichten - Eerste groep kleinere kantoren gestart met verbeterplan - Accountant moet bestuur bevragen over cybersecurity - Energietransitie dwingt tot flexibeler ondernemingsmodel - Accountants kiezen voor beroepseed.

» [Download dit artikel in pdf](#)

FAR moet kloof tussen theorie en praktijk dichten

Business Universiteit Nyenrode was op 9 en 10 mei 2016 even het centrum van internationaal wetenschappelijk onderzoek naar de kwaliteit van accountantscontrole. De FAR, opgericht als een van de maatregelen in het NBA-rapport 'In het publiek belang', organiseerde er die dagen zijn eerste congres.

De Foundation for Auditing Research (FAR) moet de kloof dichten tussen academisch onderzoek en de controlepraktijk. Dat was één van de belangrijkste constatering tijdens het congres. "FAR is born: een liefdesbaby van de academische wereld en de auditpraktijk", zei Henriëtte Prast, de kersverse voorzitter van het nieuwe onderzoeksinstituut, bij de opening van het congres.

FAR heeft op basis van een brede onderzoeksagenda een eerste oproep gedaan aan de internationale academische wereld voor research proposals. Dat heeft al een serie voorstellen opgeleverd. Bij een volgend verzoek zal nog nadrukkelijker rekening worden gehouden met de praktijk. "Bij de selectie kijken we vooral: voegt het iets toe aan wat we nu al weten en kunnen we de praktijk er beter mee maken?", aldus Prast. Tijdens het congres werd door meerdere sprekers benadrukt dat het belangrijk is om meer data te vergaren uit de praktijk van het beroep. Momenteel hebben de acht grootste accountantsfirma's in Nederland toegezegd data beschikbaar te stellen, maar FAR staat nadrukkelijk open voor andere auditors, zoals overheidsaccountants of interne accountantsafdelingen.

Zaken die verder besproken werden waren onder meer methodes om de invloed van bedrijfscultuur op auditkwaliteit te bepalen, onderzoek naar audittechnologie, efficiëntie en controlekosten, en de invloed van toezicht op de kwaliteit van audits.

Sprekers waren Michael de Ridder (PwC), Jere Francis (Universiteit Missouri-Columbia), Liesbeth Bruynseels, Marleen Willekens (Universiteit Leuven), Christine Nolder (Universiteit Suffolk), Ruud de Hollander (AFM), Marco van der Vegte (FARbestuur, Deloitte), en Jan Nooitgedagt (voorzitter diverse auditcommissies), Egbert Eeftink (FAR-bestuur, KPMG), Suraj Srinivasan (Harvard Business School), Jeroen van Raak (Universiteit Utrecht), Robert Knechel (Universiteit Florida), Joost van Buuren (Nyenrode) en Willem Buijink (FAR-bestuur en Universiteit Tilburg).

Bestuurlijke inrichting NBA

Tijdens de ledenvergadering werd ook een toelichting gegeven op het voorstel voor een nieuwe bestuurlijke inrichting van de beroepsorganisatie.

Het bestuur van de NBA telt nu dertien leden, dat worden er in het voorstel zeven, waaronder ook enkele niet-accountants.

Nieuw is de inrichting van een Ledenraad, waarin de diverse ledengroepen, belangrijke commissies en regionale afdelingen zijn vertegenwoordigd. De Ledenraad adviseert het bestuur en de Ledenvergadering. Voor de inbreng van maatschappelijke stakeholders wordt een Maatschappelijk Forum ingericht.

Tijdens een extra ledenvergadering in het najaar van 2016 zal over de voorstellen voor de nieuwe bestuursstructuur worden gestemd.

Eerste groep kleinere kantoren gestart met verbeterplan

Ruim honderd middelgrote en kleinere accountantskantoren gaan van start met het invoeren van een breed pakket kwaliteitsmaatregelen.

De negen grote accountantskantoren liggen op schema met de implementatie van het verbeterplan voor de sector 'In het publiek belang'. Dat blijkt uit een update van de online NBA Monitor Publiek Belang.

Oob-kantoren

De lijst van negen accountantskantoren met een AFM-vergunning voor het mogen controleren van organisaties van openbaar belang (oob's) wordt aangevoerd door KPMG en Deloitte, die beide voor 98 procent op schema liggen met het invoeren van de afgesproken maatregelen. Ook het middelgrote kantoor Accon AVM scoort goed. Door het ontbreken van een partnerstructuur bij dit kantoor zijn diverse maatregelen rondom het organiseren van eigen intern toezicht niet van toepassing.

Enkele kantoren moeten hun partnerbenoemingen nog laten toetsen door de eigen raad van commissarissen. Ook mist bij één kantoor nog vastlegging van het privébeleggingsbeleid voor partners en presentatie van de individuele beloning van bestuurders in het transparantieverslag.

Niet-oob-kantoren

Inmiddels hebben bijna 120 van de circa 350 niet-oob-accountantskantoren met AFM-vergunning aangegeven uitvoering te willen geven aan de verbeterplannen. Deelname betekent dat een kantoor de maatregelen onderschrijft en via de online NBA-Monitor zelf rapporteert over de voortgang van de invoering.

De daadwerkelijke invoering bij deze groep accountantskantoren komt voorzichtig op gang; 44 procent van de niet-oob-kantoren ligt op schema. De eerste deadline voor enkele maatregelen uit het voor deze groep aangepaste plan is 30 juni aanstaande. Deze maatregelen betreffen onder andere de opdrachtverstrekking aan de accountant door de raad van commissarissen of ander intern toezichtsorgaan en de toetsing van het wervingsbeleid van de kantoren.

Wetsvoorstel selectie en benoeming accountant

Het ministerie van Financiën werkt aan een wetsvoorstel waarin wordt geregeld dat de raad van bestuur van een onderneming niet langer betrokken mag zijn bij selectie en benoeming van de accountant. De minister heeft de Tweede Kamer bericht dat het wetsvoorstel na de zomer voor behandeling gereed is.

NBA-maatregelen

Het pakket aan maatregelen van de NBA ligt voor 66 procent op schema. Veel aandacht is in de afgelopen periode gegeven aan de plannen rondom het uit faseren van goodwillregelingen binnen accountantskantoren en het opzetten van een nieuwe pensioenregeling voor accountants. Publicatie van de rapportages hierover wordt op korte termijn verwacht.

De NBA publiceerde in november 2015 het consultatiedocument 'De accountant en het bestuursverslag; verder kijken dan de jaarrekening'. Inmiddels is ook de uitkomst van de consultatie hierbij gepubliceerd en een debatbijeenkomst georganiseerd met vertegenwoordigers van stakeholders, om standpunten en argumenten uit te wisselen. Naar aanleiding hiervan presenteert de NBA binnenkort een position paper. De beroepsorganisatie heeft recent een reactie ingediend op het voorstel voor herziening van de Nederlandse corporate governance code. De NBA wil in de code vastleggen wat er van de externe accountant wordt verwacht en pleit voor aanscherping van het verslag van de raad van commissarissen.

Fraude

De NBA presenteert binnenkort een consultatiedocument met voorstellen om de rol van accountants ten aanzien van fraude te verhelderen en waar mogelijk te verbeteren. Een werkgroep gaat hierover in gesprek met vertegenwoordigers van het beroep en betrokken stakeholders.

In navolging van de eind 2015 door de beroepsorganisatie gepresenteerde cultuurmeter heeft kantorenorganisatie SRA inmiddels een vergelijkbare cultuurscan geïntroduceerd. Eind juni organiseert de NBA een vervolgbijeenkomst met vertegenwoordigers van accountantskantoren over de opzet van een cultuur gericht op kwaliteit en leren.

Accountant moet bestuur bevragen over cybersecurity

De accountant moet bestuurders en interne toezichthouders bevragen over cybersecurity en de belangrijkste conclusies daarover opnemen in de management letter.

Ook moet de accountant cliënten indelen naar cybersecurity risico en op basis daarvan de controleaanpak aanpassen, aldus de publieke management letter van de NBA over cybersecurity 'Van hype naar aanpak'. De accountant moet bijdragen aan de bewustwording in de organisatie ten aanzien van digitale risico's, stelt de NBA. Het opnemen van de belangrijkste conclusies over cybersecurity in de managementletter is in lijn met de wettelijke verplichting om bevindingen over betrouwbaarheid en continuïteit van geautomatiseerde gegevensverwerking te melden.

Medewerkers zwakste schakel

Voor elke organisatie die online actief is geldt niet zozeer de vraag of je wordt gehackt, maar wanneer en hoe vaak. In 2015 groeide het aantal cybersecurity incidenten met bijna veertig procent. De meeste incidenten hebben betrekking op DDoS aanvallen, misbruik van gebruikersrechten, toegang tot gevoelige gegevens en het omzeilen van beveiligingsmaatregelen.

Ook mkb-bedrijven, gemeenten, zorginstellingen, energiebedrijven en particulieren worden steeds vaker getroffen door cybercrime. Vaak blijken medewerkers de zwakste schakel in de beveiliging te zijn. Aanvallers maken gebruik van zgn. social engineering (zoals spearphishing) om medewerkers te verleiden bedrijfskritische gegevens met hen te delen.

Kroonjuwelen

Cybersecurity moet op elke bestuursagenda staan, meent de NBA. Bestuurders moeten cybersecurity beter inbedden in hun strategie en risicobeleid en verankeren in de organisatie. Daarbij moet de focus worden gelegd op vitale onderdelen, processen en data.

De digitale beveiliging van veel bedrijven gaat uit van een aanpak die gelijk is voor alle digitale bedrijfsmiddelen, zonder onderscheid naar belang en waarde. De 'kroonjuwelen' van de organisatie, zoals de webshop, operationele of financiële data en de persoonsgegevens van klanten verdienen een aparte aanpak. Risico's moeten hiervoor beter in kaart worden gebracht. Op grond daarvan kunnen scenario's gedefinieerd worden die potentiële aanvallers bewandelen.

Energietransitie dwingt tot flexibeler ondernemingsmodel

Energiebedrijven moeten kritisch kijken naar de houdbaarheid van hun ondernemingsmodel. De overgang naar duurzame energieproductie vraagt bestuurders om actief na te denken over toekomstscenario's, nieuwe partnerships en alternatieve financiering.

Dat stelt de NBA in het rapport 'Sturen op datastroom', gericht op de energiesector.

De energiesector maakt een turbulente ontwikkeling door naar meer duurzame energieproductie. Ook wordt de sector steeds meer informatievergericht. Goede ICT en databeheer zijn daarom cruciale factoren voor succes. De klant verandert van een passieve 'aansluiting' naar een actieve en kritische consument, die vaker van leverancier wisselt. Ook de regelgeving verandert en wordt steeds internationaler van karakter. Meer dan voorheen is dus sprake van een onzekere toekomst.

Energiebedrijven moeten daarom kritisch kijken naar hun strategie en positie in de energieketen. Dat geldt zowel voor energieproducenten als voor handelaren, leveranciers en netbeheerders. De energiesector biedt momenteel werk aan 67.000 mensen en heeft een totale productiewaarde van 67 miljard euro.

Andere rol accountant

Binnen de ondernemingsstrategie moet er oog zijn voor de snel veranderende regelgeving binnen en buiten Nederland. Ook de waardering en financiering van de activa in de jaarrekening is een aandachtspunt. Door de energietransitie, de overcapaciteit in de markt en de toenemende decentralisatie ontstaan specifieke waarderingsvraagstukken.

De publicatie benadrukt dat accountants werkzaam voor de energiesector meer dan ooit naar de toekomst moeten kijken en hierover tijdig in gesprek gaan met de bestuurders en toezichthouders. De lopende discussie over de rol van het bestuursverslag sluit hier naadloos op aan.

De uitgave 'Sturen op datastroom', onderdeel van de reeks publieke managementletters van de NBA, is gepresenteerd op de Energie Energy Day 2016.

Accountants kiezen voor beroepseed

Accountants leggen voortaan een eed af om te benadrukken dat zij hun beroep naar eer en geweten uitvoeren.

De Ledenvergadering van de NBA stemde op 17 mei 2016 in grote meerderheid in met de invoering van de eed, die bij moet dragen aan herstel van vertrouwen in het accountantsberoep.

De nieuwe beroepseed stelt dat de accountant zich ervan bewust is te moeten handelen in het algemeen belang en zich houdt aan de beginselen van integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid, zorgvuldigheid en vertrouwelijkheid. De invoering van een eed voor accountants is de eerstgenoemde maatregel uit het verbeterplan voor de sector 'In het publiek belang'. Alle ingeschreven actieve accountants moeten de eed afleggen voor 1 mei 2017, binnen elf maanden na de De nieuwe beroepseed stelt dat de accountant zich ervan bewust is te moeten handelen in het algemeen belang en zich houdt aan de beginselen van integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid, zorgvuldigheid en vertrouwelijkheid. De invoering van een eed voor accountants is de eerstgenoemde maatregel uit het verbeterplan voor de sector 'In het publiek belang'. Alle ingeschreven actieve accountants moeten de eed afleggen voor 1 mei 2017, binnen elf maanden na de inwerkingtreding van de verordening op 1 juni 2016. Nieuwe accountants leggen de eed af bij de uitreiking van hun diploma of binnen drie maanden na inschrijving in het register. De eed kan ook in het Fries of het Engels worden afgelegd. Meer info is beschikbaar via www.nba.nl/eed.